

بالۆنه كه

دهنیلد بارتیلمی
له ئینگلیزییهوه: ژیلا رهحمانی
(سنه)

بالۆنه كه له شهقامی چواردهمهوه به رێ كهوت. بۆم نییه شوتینه تهواوهكه ی بلیم، ئهوهنده نهبیت كه به درێژایی یهك شهو، كاتیك خهلكی خهوتیبون، بهرهو باكوور چوو، ههتا گهیشهته پاركهكه. لهوئێ رلام گرت. له كاتی كازیوه كه باكووریتترین كهناهكانی دهكهوتنه سهه پلازا. ئهو جووله ههلههواسراوه بێ مانا و ئارام بوو. كاتیك بۆ پاراستنی درهختهكان وهستاندم، تۆزێك ئازارم چهشت. هیچ هۆكارێكم بۆ نهدهزرایهوه رێ نهدهین بهرهوژوور بروت، یان به سهه ئهوه بهشانهی شار كه پیشتر پێدا رۆیشهتووه، یان رێ نهدهین بهرهو «بۆشایی ئاسمان» بروت تا لهوئێ بدۆزیتهوه. داوای پشکنینم له ئهنازیارهكان كرد. ئهه فراوانبوونه به درێژایی ئهوه بهیانیهه رووی دا، به بهربوونی گازیکی بێ رهنگ و بێ دهنگ له كونهكانیهوه. بالۆنه كه چل و پینچ بلۆك له باكووری باشووری و بهشگهلیك له رۆژههلاتی رۆژئاوای داپۆشی و له چهندان جیگادا، پانایی شهش بلۆك له ههه لایهکی شهقامهكه ی گرت. پانتاییهكه ی هینده بوو.

بهلام ههلهیه قسه لهسهه «پانتایی»، ههلهیه ناویردن له كۆمهله ههلهمهههه كه بهرهو ئههجمیكی تاییهت بمانهه، یان بینه هۆی ئهوهی له نیگههرا نییهه كانهه ههلبین. هیچ پانتاییهه له ئارادا نهبوو، ئهوهی نهبیت كه بالۆنه گهورهه بێ دهنگ لهوئێ ههلهواسراو بوو. زۆریه بهشهكانی خۆلهمیشهی و قاوهیهه کی تهلهخ بوون، به پینچهوانه ی رهنگی گویز و زهرده گهشهكانی. دامهزاندنی لیهاهتووانه، پشتگۆی خستنی پاشكاریهه كه ی زهقتر كردهو و تاییهتهندییه کی ناشیرین و له بیركراوی به دیوی دهرهوهی بهخشیبوو. قورسی ناوهكه ی بهباشی رێك خرابوو. بووبوه هۆی ئهوهی ئهوه تۆپهله مهزنه بهو فورمه جیاوازهوه له ههندی شۆین لهنگهه بگریته. له ههموو راگه باندهكاندا لیشاوی بیرۆكه ی نویمان بوو؛ كاریکی بهدهوی هونهری، یان قوناغیکی گرنه له میژووی ههلهواسانیدا، بهلام لهو كاتهدا تهنیا بالۆنه كه بوو،

شتیکی کۆنکریت که لهوئ هه‌ل‌واسرا بوو.

چهندان کاردانه‌وه هه‌بوو. بالۆنه‌که، به لای هه‌ندیکه‌وه «سه‌رنج‌راکیش» بوو. هه‌رچه‌نده له به‌رانبه‌ر گه‌وره‌یه‌یه‌که‌ی و له‌په‌ر ده‌رکه‌وتنی به‌ سه‌ر شار، وه‌لامی‌کی نه‌گونجاو بوو. دوور له هه‌ستریا و ئه‌و دله‌راوکی‌بانه‌ی کۆمه‌لگه‌وه‌ دین، ده‌بوو وه‌ک شتیکی بی‌ده‌نگ و «په‌گه‌یشتوو» هه‌ل‌سه‌نگه‌ینرانا. له‌سه‌ره‌تادا ده‌مه‌قاله‌یه‌کی زۆر له‌سه‌ر «مانای» بالۆنه‌که‌ کرا، پاشان لاواز بووه‌وه، له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی ئیتمه‌ رانه‌هاتوین له‌سه‌ر مانا په‌یداگری بکه‌ین. ئیستاکانی‌ش زۆر به‌ده‌گمه‌ن به‌ دوایدا ده‌گه‌رتن، مه‌گه‌ر له‌و حاله‌تانه‌ی که‌ ساده‌ترین و په‌شته‌راسته‌ترین دیاره‌کان له‌ ئارادا بن. ریک که‌وتین، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی هه‌رگه‌یز ناتوانین به‌ته‌واوه‌تی له‌ مانای بالۆنه‌که‌ تی‌بگه‌ین، بۆچوون گۆرینه‌وه‌ی زۆرتر بیه‌هووده‌یه، یان هه‌یچ نه‌بیت له‌ چالاک‌ی ئه‌و که‌سانه‌ بی‌ئامانج‌تره‌ که‌ بۆ نمونه‌ له‌ هه‌ندی‌ک شه‌قامی تایه‌ت چرای کاغه‌زی سه‌وز و شه‌ینه‌نگیان له‌ژیره‌ خۆله‌میشی و گه‌رمه‌که‌یدا هه‌ل‌واسی‌بوو، یان ئه‌وانه‌ی هه‌له‌که‌یان قۆزته‌وه‌ تا په‌یامی‌کی له‌سه‌ر بنوسن و توانایی خۆیان له‌ به‌ ئه‌نجامه‌گه‌یاندنی کاری نا‌ناسایی، یان وجودی ئاشنایان رابگه‌یه‌ن.

منداله‌ بویره‌کان با‌زیان ده‌دا، به‌ تایه‌ت له‌و شوپانه‌ی که‌ بالۆنه‌که‌ ته‌واو نزیک‌ی بینایه‌ک ده‌بووه‌وه و بۆشایی نیوان بالۆنه‌که‌ و بینایه‌که‌ ته‌نیا ده‌بوو به‌ چهند ئه‌نج، یان له‌و شوپانه‌ی بالۆنه‌که‌ به‌ بیناکه‌وه‌ ده‌لکا و گوشاری‌کی هه‌رچه‌ند که‌می ده‌خسته‌ سه‌ری. لیره‌دا بالۆنه‌که‌ و بیناکه‌ ده‌بوون به‌ یه‌ک. به‌شی سه‌رووی و هه‌له‌قالب‌درا بوو «دیه‌نیکی» ده‌خسته‌ به‌رده‌ست؛ دۆلی بچووک، ته‌پۆلکه‌ و چهند به‌رزاییه‌ک. ئه‌گه‌ر جارێک به‌سه‌ریا بکه‌وتای ده‌تتوانی پیاسه‌یه‌کی به‌سه‌ردا بکه‌ی، یان ته‌نانه‌ت گه‌شتیک، له‌ شوپنی‌که‌وه‌ بۆ شوپنی‌کی تر. چیرێک هه‌بوو له‌وه‌ی بتوانی له‌سه‌ره‌و‌خواره‌یه‌ک بچیه‌ته‌خوار، پاشان له‌سه‌ره‌و‌ژووره‌که‌ی به‌رانبه‌ریه‌وه‌ سه‌رکه‌وی، هه‌ردوو به‌ئارامی سه‌ره‌و‌ژووریان زیاد ده‌بوون، یان له‌ شوپنی‌کیه‌وه‌ بۆ شوپنی‌کی تری قه‌له‌مباز لی ده‌ی. به‌ هۆی په‌رابوونی بالۆنه‌که‌ ئه‌گه‌ری هه‌له‌زه‌ین، ته‌نانه‌ت دا‌به‌زینیش هه‌بوو-ئه‌گه‌ر چه‌زت لی کردبا. هه‌مووی ئه‌م جووله‌ جو‌راوجۆرانه‌ و ئه‌وانی تر له‌ راده‌ی توانستی هه‌موو که‌سه‌یکدا بوون. ئه‌زموونکردنی «سه‌رووی»

بالۆنه‌که‌ بۆ مندالان یه‌ک‌جار سه‌رنج‌راکیش بوو- به‌ تایه‌ت که‌ ئه‌وان له‌گه‌ل پیستی زرو و ته‌ختی شار رها‌ت‌بوون، به‌لام ئامانج له‌ بالۆنه‌که‌ خ‌لافاندنی مندالان نه‌بوو.

ژماره‌ی ئه‌و خه‌لکه‌ی ده‌یان‌توانی له‌م ده‌رفه‌ته‌ سوود وه‌رگرن-به‌ مندال و گه‌وره‌وه‌-ئه‌وه‌نده‌ی نه‌بوو ده‌بوو با‌یه. جو‌ره‌ ترس، یان بی‌تمانه‌یه‌یه‌ک به‌رانبه‌ر به‌ بالۆنه‌که‌یان پیوه‌ دیار بوو. وێرایی ئه‌وه‌ش بریک دژایه‌تی هه‌بوو. ئیتمه‌ ترۆمپاکه‌مان شار‌دبووه‌وه، ئه‌وه‌ی هه‌لیۆمی تی‌ده‌کرد، دیسانه‌وه‌ له‌ به‌ر ئه‌وه‌ رووبه‌ره‌که‌ی هه‌ینده‌ فراوان بوو که‌ ده‌سه‌لاتداران نه‌یان‌توانی کونه‌که‌ی بدۆزنه‌وه‌-ئه‌و شوپنه‌ی گازه‌که‌ی تی‌ده‌چوو. ریزه‌یه‌ک بی‌ئۆمیدی له‌و ئه‌فسه‌رانه‌ به‌دی کرا که‌ ئه‌م ده‌رکه‌وتنه‌ به‌ شیوه‌یه‌کی ئاسایی که‌وته‌ سه‌ر پارێزگا‌کانیانه‌وه‌. روونبوونی بی‌ئامانج‌ی بالۆنه‌که‌ پرکیشه‌ بوو (وه‌ک ئه‌و راستییه‌ی ئاخۆ هه‌رگه‌یز «له‌وئ» بووه‌). ئه‌گه‌ر له‌ ته‌نیشته‌کانییه‌وه‌ «کۆنترۆلی باشیتی تا‌قیگه‌»، یان «١٨٪ کاریگه‌ری زۆرتر» مان به‌ پیستی گه‌وره‌ بۆیه‌ کردبا، ئه‌م ئاسته‌نگییه‌مان له‌ پیش نه‌بوو، به‌لام به‌رگه‌رتنی ئه‌نجامیم نه‌بوو. به‌گشتی ئه‌فسه‌ره‌کان زۆر به‌تاقه‌ت بوون. به‌ له‌ به‌رچا‌و‌گرتنی قه‌باره‌ی ریزه‌یه‌که‌، ئه‌م تاقه‌ته‌ ده‌رئه‌نجامی دوو شت بوو، یه‌که‌م، تا‌قیکردنه‌وه‌ی په‌نهانی له‌ شه‌ودا- که‌ ئه‌و با‌وه‌ره‌ی پێیان گۆری بۆ لا‌بردن، یان له‌نا‌و‌بردنی بالۆنه‌که‌ شتیکی که‌م، یان هه‌ر هه‌یچ نا‌کریت، دووه‌میش، به‌ هۆی پی‌ش‌سوازی ها‌و‌ولا‌تیان له‌ بالۆنه‌که‌ بوو-ئه‌وانه‌ی نه‌که‌وتبوونه‌ ژیر کاریگه‌ری ئه‌و دژایه‌تییه‌ی پی‌شته‌ر ئاماره‌ی پی‌کرا.

پی‌سته‌ بالۆن بۆ ما‌وه‌یه‌ک مینیتیه‌وه‌ تا ده‌رفه‌تی بێ‌کردنه‌وه‌ له‌باره‌ی بالۆنه‌کانه‌وه‌ ده‌سته‌به‌ر بکات. هه‌ر یه‌ک له‌ ها‌و‌ولا‌تیان له‌و سۆنگه‌ی هه‌لی‌ بژاردبوو، چهند هه‌لو‌یستیکی ئالۆزی با‌س ده‌کرد. ره‌نگه‌ بالۆنه‌که‌ لای که‌سیکه‌وه‌ له‌ پیوه‌ندی له‌گه‌ل چه‌مکی پی‌سیدا بیت. وه‌ک ئه‌م رسته‌یه‌: بالۆنه‌ گه‌وره‌که‌ ئاسمانی روون و هه‌تاوی مه‌نه‌ه‌ته‌نی پی‌س کردوو. ئا‌وا‌یه، له‌ روانگه‌ی ئه‌م پی‌ا‌وه‌وه‌، بالۆنه‌که‌ فریوده‌ر بوو، شتیکی نزم‌تر له‌و ئاسمانه‌ی که‌ پی‌شته‌ر له‌وئ بووه‌. شتیکه‌ که‌وتوه‌ته‌ نیوان خه‌لکه‌که‌ و «ئاسمانه‌که‌ یانه‌وه‌»، هه‌رچه‌نده‌ مانگی ریه‌ندان بوو، ئاسمان ره‌ش و ناشیرین؛ ئاسمانیک نه‌بوو به‌ه‌و‌یت سه‌یری بکه‌ی، له‌ شه‌قام له‌سه‌ر پشت

راکشیت و چیتزی لی ببینیت. مه گهر ئه وهی له هه ره شه لیکردن، یان خراب به کارهینان چیتزی ببینیت. روانین بو دیوی ژیره وهی بالۆنه که چیتزی خۆی هه بوو. بیری ئه مه شمان کردبووه. زۆری به شه کانی به پیچه وانهی رهنگی گوێز و زهرده کال و نه بینراوه کانی، قاوه بی و خۆله می شیهی که ماتره نگ بوون، هه رچه نده لیکدانه وهی ئه م پیاوه پیسی بوو، تیکه لاییه که له تیکه یشتنی که یفخوشانه له شیوه روانینه که یدا بوو که له گه ل تیکه یشتنه بنه ره تیه که یدا له دژایه تیدا بوو. رهنکه که سیکی تر، بالۆنه که به به شیک له سیستی خه لاتکردنی چاوه روان نه کراو ببینیت. وهک ئه و کاته ی خاوه ن کاریک ده واته ژووره وه و ده لیت: «فه رموو، هینری. ئه م پاره وه رگره، بو تو م به سته به ندی کردوو. ئیمه له م کاره زۆر سه رکه وتوو بووین و من ریتز لی ده گرم. به بی یارمه تی تو سه رنه ده که وتین، یان به لایه نی که مه وه ئه م سه رکه وتنه ی ئیستا نه بوو.» رهنکه بو ئه م پیاوه بالۆنه که وهک ئه زمونی سه رسوپهینهر و قاره مانانه ی «ماسوولکه گرژکردنه وه» بیت، ته نانه ت ئه گهر به باشی له خودی ئه زمونه که ش تی نه گه یشتبیت. رهنکه که سیکی تر بلتیت: «به بی - جیگومانه - ئه مرۆ له فورمی ئیستا یدا هه بای.» رهنکه زۆر که سیش په یدا بکات هاو رای بن، یان ده مه قالیبان له نیواندا دروست بیت. دوو پروای «ئاوساو» و «هه لئاساو» و دوو چه مکی خه ون و به پرسیاریتی پیشنیار کران. ئه وانی تر سه رقالی خه یالپلاوی ورد و سه یر و سه مه ره بوون و نه یانده زانی نو قمی بالۆنه که بن، یان فه رامۆشی بکه ن. تاییه تمه ندی شاره وهی ئه و خۆزگانه و شوپنی بنه چه یان زۆر شاره وه و نادیار بوو و زۆر قسه یان له سه ر نه کرا؛ له گه ل - ئه وه شدا به لگه مان هه به ته شه نه یان کردوو. باسی ئه وه ش کرا، ئه وه ی گرنگه ئه وه به چ هه ستیکت هه به کاتیک له ژیر بالۆنه که دا وه ستاوی؛ هه ندیک بانگه شه یان کرد هه ستیان به ئاسایش و گهرمی کردوو - هه ستیک هه رگیز نه یانبوو، به لام نه یارانی بالۆنه که، یان راستیه که ی هه ستیان به زۆره ملی کردبوو - هه ستیکی «ناخۆش» - یان ته نیا پیشانیان دا وه ها هه ستیکیان هه بووه.

بوچونه ره خه نامیزه کان جیاواز بوون:

«بارانی به خور»
 «چه نگ»
 ***** «به جیاوازییه کی تایبه ت له گه ل به شه ماته کانیدا»
 «چیتزی دهروونی»
 «سووچه لیکه گه وره و چوارگۆش»
 «هه لئاردنی پارێزکارانه که تا ئیستا به سه ر دیزاینی بالۆنی مۆدیرندا زال بووه»
 ..... «هینری نااسایی»
 «راره وگه لیکه گهرم و تهخت و لار»
 «ئاخۆ به کیتی قوربانی چۆنیتیه پرشوبلاوه که ی بووه؟»
 «کیله کیتته ستغوف (۱)!»
 «خرمه خرکردن»

خه لکی به شیوه یه کی سه یر خۆیان له و شوینانه ده دی که پیشتر بالۆنه که ی لی بوو: «ده رۆم بو شه قامی چل و چه وته م، نزیکه مالی ئالامۆ چایل. بالۆنه که ئه وه نده ی نه مابوو له وئ دابه زیتته سه ر پیا ده ریکه»، یان «بو نه رۆین له سه ری بوه ستین؟ گه شتیکه به سه ردا بکه یین، یان تۆزیک به سه ر ئه و به شه یدا برۆین که هیلتیکه ته سک و که وانیه ی چچ کردوو و وهک پیشانگای هونه ری مۆدیرنه ...» له ماوه یه کی دیاریکراودا چه ند دوو پرانی بچووک، چه ند رینگای چونه ژووره وه و «چه ند راره وی گهرم تهخت و پیچاوپیچ» یان پیشنیاز کرد که له نیوانیاندا ... هه رچه نده قسه له سه ر «رووبه رووبونه وه ی بچووک» نادرسته. هه ر رووبه رووبونه وه یه ک گرنگ بوو، نابوو هیچ کامه یان پشتگۆی بخرین. (وهک ئه وه به، له وئ پیاسه بکه ی و که س نه دۆزیتته وه ئه و تواناییه ی هه بیت که زۆر خپرا - له وه رزشه کۆنه کانه وه بو وه رزشه نوپیه کان، تا خۆخستنه مه ترسییه کان و به هیزبوونه کان - سه رنجت راکیشیت.) هه ر رووبه رووبونه وه یه ک گرنگی خۆی هه بوو: رووبه رووبونه وه ی بالۆن و بینا، رووبه رووبونه وه ی بالۆن و مرۆف و رووبه رووبونه وه ی بالۆن و بالۆن.

ئه و شته ی بالۆنه که له کۆتاییدا په سه ند کرا ئه مه بوو: بالۆنه که سنووری بو نه بوو. پیناسه نه کرا. هه ندی جار هه لئاوساوییه ک، بلقییک، یان لقیکی بچووک که سه ر

له کوئ و بۆ قسه دهکات؟ باسی زمان یه کیتی تر له تایهقه ندییه بین وینهکانی بارتیتلی می یه. نهو به زمانیتی وشک سهیری بابتهکانی دهکات، وشهگه لیکتی بین لایهن بهکار دیتیت و که لک له جوانکارییه نه ده بییه کان وه ناگرتیت. له چیرۆکهکانی بارتیتلی دا، وشهکان پیکدا دهدهن و خوتنه ر ته نیا له په رچدانه وه باندا دهنگیان ده بیسیست. پیکه وه هاتنی نه م وشهگه له جه و پیک و زمانیتی نوئ ده خولقتیتیت که ده توانین به بین یاسایی زمانی ناوی لئ بیه بین. نهو ریتازی نه گۆر و لژیکی دهنگ و وشه تیتک ده دات و زنجیره یه که وشه له رسته یه کدا دیتیت که بابته سه ره کییه که ی لئی ون بووه.

په راویز:

۱- چ کاره ساتیتیکه.

سه رچاوه:

people.unica.it/fiorenzoiuliano/files/2016/08/The-Balloon-Donald-Barthelme.pdf [accessed on 27 May 2018]

به پیتشهنگی خۆی هه موو رینگاکه ی به ره و رۆژه ه لالت بری و گه یشته رووباره که. وهک جووله یه که سه ر بازی له سه ر نه خشه بوو- به هه مان شپوه یه که که له باره گایه کی دوور له شه ره وه ده بییریت، پاشان نهو لقه، وهک جاران، فریئ ده درتته وه شوئنه که ی خۆی، یان پاشه کشه دهکاته شوئنیکی تر. نه م به یانییه هه مان لق هیرشیکتی تر ده بات، یان به ته و او ته ی له ناو ده چیت. توانایی بالۆنه که بۆ گۆرینی فورمی خۆی زۆر دلخۆشکه ر بوو، به تایهت بۆ نهو که سه انه ی ژیانان تا راده یه که سه خت بووه، نهو که سه انه ی که گۆران بۆیان، شتیکی مه حال بووه، ته نانه ت نه گه ر بیانویستبا. بالۆنه که له بیست و دوو رۆژ ژیانیدا، له به ریکه و تبه ونیدا نهو توانسته ی ده سه ته به ر کرد که به پیتچه وانه ی چوارچتوه ی لاکیتشه یی کۆلانه کانی ژیر پیمان ه وه ون بین. له م کاته دا کۆمه لیک مه شقی تایه تمان پیتوبست بوو و به هۆی گه شه ی به رده وامی گرنگیدان به نامیره ئالۆزه کان، پابه ندی درتخایهن به پیتشوازی له هه موو جو ره چالاکیه کی به دووه هات. هاوکات که نه م مه یله رووی له زیاده بوون کرد، خه لکانیتیکی زۆرتر و زۆرتر به شله ژاوی روویان کرده نهو چاره یانه ی که رهنگه بالۆن وهک پرۆتوتایپیک، یان «ده برینیتیکی ناشیرین» بمینیتته وه.

له ژیر بالۆنه که دا تۆم بین. له نۆرویج گه را بوو یته وه. پرسیت ئاخۆ هی منه ؟ وتم: به لئ. وتم: بالۆنه که سه زشکاندنیتیکی کتوپره و له پتوه ندی له گه ل نهو نا ئارامییه و بین به شی له پتوه ندی زایه ندییه که له نه بوونی تۆدا هه ستم پین کرد، به لام ئیستا که سه ردانت بۆ بۆرگین کۆتایی پین هاتوه، درتیه پیدانی نه پیتوبسته و نه گونجاو. لابرندی بالۆنه که ئاسان بوو. بارکیشه کان په رۆ به تاله که یان له گه ل خۆ برد. ئیستا له رۆژئاوای فیرجینیا نه مبارکراوه و چاوه رپی که ساسییه کی تره که دیسانه وه له یهک تووره بین.

* بارتیتلی (۱۹۳۱-۱۹۸۹) به باوکی چیرۆکی پۆست مۆدیرن ناسراوه. ناوه رۆکی زۆریه ی چیرۆکهکانی نهو، فه لسه فی بوون و له نیتوانیاندان شتیکی تایهت روو نادات، هه رچه نه ده جو ره ناژاوه و بین کاره ساتیه که له نیتوانیاندایه- به تایه تی له کاره دوا یه کانیدا که گفترگۆکان له نه ریت دوور ده بنه وه و نازانین کتی،